

POKYNY A INFORMÁCIE PRE ÚČASTNÍKOV MPS-ZPV-4/2017

Pri spracovaní vzoriek MPS postupujte rovnakým spôsobom ako pri bežných vzorkách analyzovaných vo vašom laboratóriu (pokiaľ to nie je uvedené v pokynoch inak) a v súlade so správnou laboratórnou praxou vrátane požiadaviek na bezpečnosť.

Niektoré ukazovatele sú pripravené vo viacerých koncentráciach, preto **vždy uvádzajte v rozborovom liste aj čísla vzorkovníc** (uvedené vedľa názvu ukazovateľa).

1. **Prírodnú vzorku** (pitná voda bez konzervácie) v 1000 ml sklenej vzorkovníci (podľa počtu stanovovaných ukazovateľov 1 ks alebo 2 ks) uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a **analyzujte 26.4.2017**. V tejto vzorke sa stanovujú ukazovatele: **A²⁵⁴**, **pH** (pri 25°C), **elektrolytická vodivosť** (EK pri 20°C aj EK pri 25°C), **KNK_{4,5}**, **RL₁₀₅**, **RL₅₅₀**, **Ca+Mg**, **Ca**, **Mg**, **Cl⁻** a **SO₄²⁻**. **Vzorka sa neriedi.**

Vzorku na stanovenie RL prefiltrujte cez filter s veľkosťou pórov 0,45 µm.

2. **Modelové vzorky** - koncentráty na stanovenie **CHSK_{Cr}**, **BSK₅**, **Na**, **K**, **NH₄⁺**, **NO₃⁻**, **NO₂⁻**, **N_{celk}**, **F⁻**, **PO₄³⁻**, **P_{celk}**, **PAL_A** a **SiO₂** uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a **spracujte do 3.5.2017**. Modelové vzorky sú dodávané v 20 ml HDPE vzorkovníciach a pred stanovením ich riedte **100x** (t.j. 1 diel vzorky + 99 dielov vody). **Výsledky uvádzajte v takto nariadených vzorkách.**

Odporúčanie:

- **Pre stanovenie aniónaktívnych tenzidov PAL_A odporúčame použiť ako kalibračný štandard dodekán-1-sulfát sodný (C₁₂H₂₅NaO₄S, laurylsulfát sodný). V prípade použitia iného štandardu použite prepočítavacie faktory uvedené v STN EN 903:1999 a výsledky stanovenia PAL_A uvádzajte prepočítané na dodekán-1-sulfát sodný.**
  - **Vzorku pre stanovenie BSK₅ je potrebné inokulovať.**
3. **Modelová vzorka** na stanovenie **NL₁₀₅** je dodaná v dvoch 20 ml HDPE vzorkovníciach na dve paralelné stanovenia. Modelovú vzorku uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a **spracujte do 3.5.2017**. Každú vzorkovnícu samostatne nariďte tak, že celý obsah vzorkovníce kvantitatívne preneste do **1000 ml** odmernej banky a doplňte po rysku destilovanou vodou. Po premiešaní odoberte 1-krát alikvotnú časť na jednu analýzu. Výsledky uvádzajte v takto nariadenej vzorke. **Do protokolov uvádzajte dva výsledky – jeden z každej vzorkovníce.**
  4. **Modelovú vzorku** na stanovenie **CHSK_{Mn}** (v deionizovanej vode, konzervovaná kyselinou sírovou na pH 1 až 2) v 250 ml sklenej vzorkovníci uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a **analyzujte 26.4.2017**. **Vzorka sa neriedi.**
  5. **Modelovú vzorku** na stanovenie **TOC** (v deionizovanej vode, konzervovaná kyselinou sírovou na pH 1 až 2) v 250 ml sklenej vzorkovníci uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a **analyzujte do 28.4.2017**. **Vzorka sa neriedi.** Z dôvodu zabezpečenia kvality musela byť vzorka konzervovaná ihneď po jej príprave. **Preto vzorku už nekonzervujte.**
  6. **Prírodnú obohatenú vzorku** na stanovenie **FN** (povrchová voda obohatená na požadovanú koncentračnú úroveň, konzervovaná kyselinou fosforečnou a síranom meďnatým) v 500 ml sklenej vzorkovníci uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a spracujte **do 28.4.2017**. Vzorka sa neriedi. Odporúča sa destilovať 250 ml vzorky.
  7. **Prírodnú obohatenú vzorku** na stanovenie **celkových kyanidov (CN)** v 1000 ml sklenej vzorkovníci (konzervovaná s NaOH) uchovajte v tme pri (1 - 5) °C a **spracujte do 28.4.2017**. Vzorka sa **neriedi**.
  8. **Prírodnú obohatenú vzorku** na stanovenie **NEL** (upravená podzemná voda konzervovaná organickým rozpúšťadlom) v dvoch 1000 ml sklenených vzorkovníciach uchovajte v tme pri (1 – 5) °C a **analyzujte do 28.4.2017**. Ukazovatele **NEL_{uv}** a **NEL_{ic}** budú vyhodnocované spoločne ako NEL. Uvedené ukazovatele budú hodnotené zvlášť pri sledovaní úspešnosti použitých metód.
Pri spracovaní týchto vzoriek je potrebné stanoviť NEL v oboch 1000 ml vzorkovníciach a výsledky udať ako stanovenie 1 (jedna vzorkovníca), stanovenie 2 (druhá vzorkovníca). Pri použití kalibračnej krivky na vyhodnotenie koncentrácie NEL odporúčame použiť štandard pripojený ku vzorkovníci (**ampulku so štandardom použiť len na zostrojenie kalibračnej krivky, nepridávať do vzorkovníc!!!**). Taktiež odporúčame použiť dvojnásobnú extrakciu s 15 a 10 ml extrakčného činidla.
  9. **Dôležité upozornenie!!!**
    - **Z dôvodu nedostatočného počtu prihlásených účastníkov (0 - 1) boli zrušené nasledovné ukazovatele: CL₁₀₅, CL₅₅₀, N_{org}, ClO₂⁻ a BrO₃⁻.**
    - **Z dôvodu nedostatočného počtu prihlásených účastníkov (2 - 4) na výpočet referenčnej hodnoty pre prírodnú vzorku boli zmenené matrice (z prírodnej na modelovú vzorku) pre ukazovatele Na, K, SiO₂ a TOC.**
  10. **Metódu stanovenia** zreteľne označte – **uvedte kód metódy** podľa priloženého zoznamu. V prípade stanovenia príslušného ukazovateľa inou metódou, uvedte v priloženej tabuľke stručný popis metódy.
  11. **Výsledky** posielajte na adresu uvedenú v hlavičke tohto dokumentu poštou alebo **elektronickou poštou ako autorizovaný rozborový list (pečiatka a podpis), naskenovaný a zaslaný v pdf. formáte**. Uvádzajte ich jednoznačne (výsledok jednej metódy, jedného prístroja, jedného pracovníka) a vždy **s požadovaným počtom stanovení** a požadovaným zaokrúhľovaním. Pri paralelnom stanovení je potrebné opakovať celý postup stanovenia.

12. **Koncentračné rozsahy:**

(0,01 - 2,0) mg/l	NH ₄ ⁺ , NO ₂ ⁻ , PO ₄ ³⁻ , P _{celk} , F ⁻ , FN, CN, PAL _A , NEL	(10 – 150) mS/m	EK
(1 – 250) mg/l	K, Na, Ca, Mg, Cl ⁻ , NO ₃ ⁻ , SO ₄ ²⁻ , SiO ₂ , NL ₁₀₅	(0,5 – 10) mmol/l	KNK _{4,5} , Ca+Mg
	N _{celk} , CHSK _{Mn} , CHSK _{Cr} , BSK ₅ , TOC	(0,001 - 0,1)	A ²⁵⁴
(100 – 1000) mg/l	RL ₁₀₅ , RL ₅₅₀	3 - 10	pH

13. **Výsledky zaokrúhľujte podľa nasledovnej tabuľky:**

ukazovateľ	A ²⁵⁴	EK(20)	EK(25)	BSK ₅	CHSK _{Cr}	CHSK _{Mn}	Ca	Mg	Ca+Mg	Cl ⁻
zaokrúhľenie výsledku	0,001	0,1	0,1	0,1	0,1	0,01	0,1	0,1	0,01	0,1
ukazovateľ	SO ₄ ²⁻	pH	KNK _{4,5}	RL ₁₀₅	K	Na	NH ₄ ⁺	NO ₃ ⁻	NO ₂ ⁻	NL ₁₀₅
zaokrúhľenie výsledku	0,1	0,01	0,01	1	0,1	0,1	0,001	0,1	0,001	1
ukazovateľ	F ⁻	N _{celk}	PO ₄ ³⁻	P _{celk}	PAL _A	SiO ₂	TOC	CN	FN	NEL
zaokrúhľenie výsledku	0,01	0,01	0,001	0,001	0,01	0,01	0,1	0,001	0,001	0,01

14. **Do protokolov uvádzajte** ku každému výsledku aj **rozšírenú neistotu U v jednotkách, v ktorých sa uvádza výsledok daného ukazovateľa** (ak ju bežne uvádzate v percentách, prepočítajte neistotu na vhodné jednotky: mg/l, mS/m, mmol/l a pod.). Tento údaj nebude mať vplyv na vyhodnotenie výsledkov.
15. **Výsledky zašlite do 9.5.2017 (pečiatka pošty). Žiadame o dodržanie termínov spracovania vzoriek a zaslania výsledkov!!!** Pre vystavenie osvedčenia a archiváciu materiálov z MPS už nie je potrebné poslať originál rozborového listu poštou. **Vždy uvádzajte evidenčné číslo laboratória** (štvorčíslicie na sáčku s modelovými vzorkami).
Ak sa v záznamoch **zistí chyba a vykonávajú sa opravy**, musia sa prijať opatrenia na identifikáciu zmeny a dátum úpravy, identifikáciu osôb prevádzajúcich zmenu a zabránenie straty pôvodných dát (EN ISO/IEC 17043:2010, kap. 5.13.2.3). Korektná zmena/oprava záznamu (výsledku) znamená, že pôvodný záznam sa neprepisuje ani nebieli, ale preškrtnie a vedľa sa napíše nový záznam. Ten musí byť opatrený dátumom, kedy bola zmena urobená a podpisom osoby (čitateľne), ktorá zmenu vykonala. Bez týchto náležitostí opravený výsledok nebude akceptovaný.
16. **Výsledky zaslané po termíne (pečiatka pošty alebo dátum zaslania mailu) nebudú zaradené do vyhodnotenia!!!**
17. **Referenčné hodnoty a interval vyhovujúcich výsledkov** z daného kola MPS budú uverejnené na webovej stránke VÚVH **do 12.6.2017**. Táto informácia slúži na rýchlu informáciu o predbežných výsledkoch MPS.
18. **Osvedčenie a záverečná správa** Vám budú zaslané poštou **do 12.7.2017 - len po uhradení faktúry!**
19. **Vyhodnotenie** MPS sa nebude uskutočňovať v rámci konzultačného dňa v jeden deň pre všetkých účastníkov MPS, pretože o tento konzultačný deň už nie je záujem. Všetky výsledky a relevantné informácie budú uvedené v záverečnej správe z tejto MPS. Účastníci MPS majú vždy možnosť individuálnej konzultácie ohľadom MPS mailom, telefonicky alebo osobne po dohode s príslušnými zodpovednými pracovníkmi. Všetky aktuálne informácie ohľadom MPS budú včas uvedené na internetovej stránke VÚVH – www.vuvh.sk.
20. **Náklady** za objednané vzorky Vám budú fakturované podľa cenníka **aj v prípade, že ich laboratórium neprevezme**.
21. Výber a použitie skúšok spôsobilosti je uvedený v EN ISO/IEC 17043:2010 (Posudzovanie zhody – všeobecné požiadavky na medzilaboratórne skúšky), v prílohe C. Požiadavky pre akreditačné orgány týkajúce sa použitia skúšok spôsobilosti stanovuje STN EN ISO/IEC 17011:2004 (kap. 7.15.). V zmysle normy EN ISO/IEC 17043:2010, kap. 4.10.4, môže regulačný orgán vo výnimočných prípadoch požadovať priame poskytnutie výsledkov od organizátora PSS. Zainteresovaní účastníci musia byť o tejto skutočnosti oboznámení písomne.
22. **Pri problémoch alebo nejasnostiach týkajúcich sa MPS neváhajte a zavolajte na t.č.: 02/59343485, 02/59343428, 02/59343450, 0918360169, prípadne píšete na mail: angelika.kassai@vuvh.sk alebo jana.tkacova@vuvh.sk.**
Upozornenie: Pri zasielaní výsledkov elektronickou poštou (nutný Windows 97, alebo vyššia verzia) **je potrebné wordovský dokument rozborového listu uložiť do svojho počítača** a po jeho vyplnení zaslať e-mailovou poštou na adresu: kassai@vuvh.sk.

Prehľad termínov MPS-ZPV-4/2017:

Prevzatie vzoriek:	25.4.2017
Odoslanie výsledkov:	9.5.2017
Uverejnenie referenčných hodnôt na webovej stránke:	12.6.2017
Zaslanie záverečnej správy:	12.7.2017